

BEDELLİ ASKERLİK SORUNU

Aydınlık Gazetesi, 21 Kasım 2011

Yıldırım Koç

Mehmet Bedri Gültekin'in Teori Dergisi'nin Kasım 2011 sayısında yayımlanan "Türklerle Kürtlerin Tek Bir Millet Olma Sorunu" yazısını okudunuz mu?

Bugün yaşadığımız ve birbirinden çok farklı gibi gözüken sorunların temelinde bu soru yatıyor.

Bedelli askerlik tartışmalarının yanıtı da bu yazıda.

Milletler (uluslar) kendiliğinden oluşmaz; oluşturulur.

Geçmiş dönemlerden bir halk toplulukları mirası devralırsınız. İnsanlar kendilerini belirli bir ırka, boya, soya, etnisiteye, aşirete, cemaate, mezhepe, dine, v.b. göre tanımlarlar. Ortada devletler de vardır. Ancak bu halk toplulukları bir millet oluşturmaz.

İnsanların kendilerini bir "millet" olarak tanımlamaları ve bu millet temelinde bir ulus-devletin ortaya çıkması bazı gelişmelere bağlıdır.

Kapitalizmin gelişmesi bu süreçte önemli bir etmendir. Kapitalizm geliştikçe, iç pazarı bütünleştirdikçe, bir milletin yaratılmasında belirleyici rol oynar.

Ancak milletlerin oluşumu yalnızca kapitalizmin gelişmesine de bağlı değildir. Ortak düşmana karşı mücadele bir birliktelik yaratır. Emperyalizme karşı mücadele de, kapitalizmin yeterince gelişmediği koşullarda bile, bir milletin yaratılmasının altyapısını, önkoşullarını oluşturabilir.

Osmanlı'da bir "Osmanlı" ulusu yaratılmadı; hem kapitalizm yeterince gelişmemişti, hem de anti-emperyalist bir mücadele örgütlenemedi. İttihat ve Terakki'nin çabaları, çeşitli nedenlere bağlı olarak, başarısızlıkla sonuçlandı.

Türk milletinin yaratılmasının önkoşulları, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması sürecindeki anti-emperyalist mücadelede oluştu. Sınıf bilinci ve kimliği, sermayeye karşı mücadele sürecinde oluşur. Anadolu'da milli bilinç ve kimlik de emperyalistlere ve onların taşeronlarına karşı mücadele içinde uç verdi.

Ancak ortaya çıkan yalnızca bir ulusun yaratılmasının altyapısıydı.

Millet oluşumunda daha ileri adımların atılabilmesi için bilinçli çabalar gerekiyordu.

Bu çabalardan biri, iç pazarın bütünleştirilmesiydi. Dersim ağaları, vergi vermiyor, silahlarını teslim etmiyor, kontrolleri altındakilerin askere gitmesini engelliyor, çevre halkın sürülerini yağmalyordu. Dersim'deki düzen, ulus-devletin yaratılması ve milletin oluşturulmasının önünde önemli bir engeldi. Bu engel kaldırıldı. Ayrıca iç pazarın bütünleştirilmesi için "anayurt demir ağlarla örüldü."

Diğer çaba eğitim alanındaydı. Eğitim seferberliği başlatıldı. Birçok ülkede ulusun yaratılmasında en önemli görev eğitime verilmiştir. Bizde de öyle oldu.

Birçok ülkede ulusun oluşumunda zorunlu askerlik hizmeti de aynı amaca hizmet etti. Büyük Fransız Devrimi sonrasında Fransız ulusunun oluşması ve gelişmesinde halk ordusunun büyük rolü olmuştu. Türkiye’de de zorunlu askerlik hizmeti, vatan savunmasının yanı sıra, farklı kökenlerden ve inançlardan insanların kaynaştırıldığı bir kazan olma görevini üstlendi. Bedelli askerlik tartışmasında sorun yalnızca zengin çocuklarının vatan savunmasından kaçması, yoksulların vatan savunmasına sürülmesi değildir. Asker ocağı, sınıf farklılıklarının kenara itildiği bir mekandır. Genel olarak askerlik ve özel olarak da emperyalistlerin uşaklarının Türkiye’ye saldırdığı bir dönemde askerlik, tüm yaşam boyu süren dostluklar yaratır. Bir dönem birçok insan köyünden ilk olarak askerlik için çıkardı; bunların bazıları acemi birliklerinde Ali okulu adı verilen eğitim birimlerinde Türkçe öğrenirdi. Birçok insan düzgün tuvaletin olmadığı köylerden gelip askerde tuvaleti ve hijyeni öğrenirdi, diş fırçasıyla tanıştırdı, ayrı tabaktan yemek yemeğe alıştırdı. Etnik köken, inanç, siyasal görüş, sınıf farkı olmaksızın aynı elbiseyi giyen, aynı koğuştta yatan, aynı karavanayı paylaşan, “bölük sürün” dendiğinde birlikte sürünen insanlar, tüm yaşamları boyunca bu öyküleri anlatırlardı; “asker arkadaşlığı” ömür boyu sürerdi. Türk ulusunun yaratılmasında zorunlu askerlik hizmetinin böylesine önemli bir rolü vardı.

M.B.Gültekin’in dediği gibi, “ya Türkler ve Kürtler olarak tek bir millet olma yolunda ilerleyeceğiz; ya da ayrı ayrı yollara düşerek birbirimizin boğazına sarılacağız.”

Birlikte ilerlemede zorunlu askerlik hizmetinin belirleyici katkısı olacaktır.